

INTEGRUOTA JŪRŲ POLITIKA

Integruota jūrų politika – tai kompleksinis požiūris į visas su jūra susijusias ES politikos kryptis. Grindžiama idėja, kad koordinuodama savo politikos kryptis Sąjunga gali gauti daugiau naudos iš jūrų ir vandenynų ir daryti mažesnę poveikį aplinkai, integruota jūrų politika apima tokias įvairias sritis kaip žvejojimas ir akvakultūra, laivyba ir jūrų uostai, jūrų aplinka, jūrų moksliniai tyrimai, energijos gamyba jūroje, laivų statyba ir su jūra susijusios pramonės šakos, jūrų priežiūra, jūrų ir pakrančių turizmas, užimtumas, pakrančių regionų plėtra ir su jūrų reikalais susiję išorės santykiai.

TEISINIS PAGRINDAS

2007 m. gruodžio 14 d. Briuselyje vykusio Europos Vadovų Tarybos susitikimo pirmininkaujančios valstybės išvados dėl jūrų politikos;

2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1954/2003 ir (EB) Nr. 1224/2009 bei panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2371/2002 ir (EB) Nr. 639/2004 bei Tarybos sprendimas 2004/585/EB;

pagal pirmiau nurodytus teisės aktus bendra žuvininkystės politika (BŽP) turėtų būti įgyvendinama užtikrinant nuoseklumą su kitų sričių Sąjungos politika, visų pirma jūrų politika (preambulės 17 punktą) ir 34 straipsnio 1 dalies e punkto reikalavimu, kad Komisija pateiktų akvakultūros veiklos integravimo į jūrų, pakrančių ir krašto gilumos teritorijų planavimą gaires;

2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 508/2014 dėl Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo.

SVARBIAUSI ETAPAI

- 2005 m. kovo mėn. Komisija pristatė komunikatą dėl ES integruotos jūrų politikos, kuriame nustatė Žaliaja knyga dėl būsimos ES jūrų politikos ketinamus pasiekti tikslus.
- 2007 m. spalio mėn. Komisija pateikė pasiūlymą dėl ES integruotos jūrų politikos, žinomą kaip Mėlynoji knyga ([COM\(2007\)0575](#)), ir atitinkamą veiksmų planą ([SEC\(2007\) 1278](#)).
- 2007 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Taryba palankiai įvertino integruotą jūrų politiką ir paragino Komisiją 2009 m. pabaigoje pateikti padarytos pažangos ataskaitą.

- 2010 m. rugsėjo mėn. Komisija pateikė pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo sukuriamą integruotos jūrų politikos tolesnio vystymo paramos programa 2011–2013 m. ([COM\(2010\)0494](#)).
- 2011 m. gruodžio mėn. Parlamentas ir Europos Vadovų Taryba priėmė minėtą reglamentą, kuris sudaro dabartinę integruotos jūrų politikos teisinį pagrindą.
- 2012 m. spalio 8 d. už jūrų politiką atsakingi ES valstybių narių ministrai ir Komisija patvirtino Jūrų ir jūrininkystės darbotvarkę siekiant ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo.

TIKSLAI

Integruota jūrų politika yra sistema, kurios tikslas – plėtoti ir derinti įvairią ir kartais prieštaringą su jūromis susijusią veiklą, siekiant:

- skatinti kuo intensyvesnę tausų vandenynų ir jūrų naudojimą ir sudaryti sąlygas jūrų ir pakrančių regionų augimui šiose srityse:
 - laivyba: didinti Europos jūrų transporto efektyvumą, užtikrinti jo ilgalaikį konkurencingumą sukuriant Europos jūrų transporto erdvę be kliūčių ir parengti 2008–2018 m. jūrų transporto strategiją;
 - jūrų uostai: parengti uostams aktualių aplinkosaugos teisės aktų taikymo gaires ir pateikti pasiūlymų dėl naujos uostų politikos;
 - laivų statyba: skatinti naudotis technologinėmis inovacijomis ir įvairius sektorius apimančių jūrų klasterių Europos tinklu;
 - užimtumas jūrų sektoriuje: kelti profesinę kvalifikaciją, kad šiame sektoriuje būtų užtikrinta daugiau galimybių daryti karjerą;
 - aplinka: mažinti klimato kaitos poveikį pakrančių zonose ir geriau prie jo prisitaikyti, mažinti taršą iš laivų ir iš jų išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kieki;
 - žuvininkystės valdymas: užtikrinti, kad žuvis nebebūtų išmetamos į jūrą, panaikinti žalingą žvejybos praktiką (pvz., žvejybą dugniniais tralais jautriose vietovėse) ir neteisėtą, nedeklaruojamą ir nereglamentuojamą žvejybą, taip pat skatinti plėtoti aplinkos požiūriu saugią akvakultūrą;
- sukurti jūrų politikos žinių ir naujovių bazę, remiantis:
 - išsamia Europos jūrų ir jūrininkystės mokslinių tyrimų strategija (Jūrų strategijos pagrindų direktyva (2008/56/EB)). Mokslinių tyrimų septintoji bendroji programa prisidėjo prie strategijos įgyvendinimo inovacijomis, gautomis iš mokslinių tyrimų, atliktų siekiant, kad sprendžiant su jūromis susijusius klausimus būtų taikomas integruotas metodas (2007–2013 m.);
 - pagal 2014–2020 m. bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“ skelbiamais bendrais, kelis sektorius apimančiais konkursais ir galimybėmis, susijusiomis su mėlynosios ekonomikos inovacijomis;

- parama su klimato kaita ir jos poveikiu jūrinei veiklai, aplinkai, pakrantės zonoms ir saloms susijusiems moksliniams tyrimams;
- partneryste Europos jūrų mokslo srityje, siekiant užmegzti mokslo bendruomenės, verslo atstovų ir politiką formuojančių asmenų dialogą;
- gerinti gyvenimo kokybę pakrančių regionuose:
 - skatinti pakrančių ir jūrų turizmą;
 - parengti jūrų srities projektų ir pakrančių regionų Bendrijos finansavimo duomenų bazę;
 - sukurti Bendrijos nelaimių prevencijos strategiją;
 - plėtoti ES atokiausių regionų ir salų galimybes jūrų srityje;
- skatinti ES tvarkant tarptautinius jūrų srities reikalus atlikti lyderės vaidmenį:
 - bendradarbiauti jūrų srities klausimais remiantis plėtros politikos, Europos kaimynystės politikos ir Šiaurės dimensijos programos gairėmis, siekiant užtikrinti, kad dėmesys būtų skiriamas jūrų politikos klausimams ir bendrų jūrų vandenų valdymo aspektams;
 - formuoti ES jūrų politiką remiantis struktūrizuotu dialogu su pagrindiniais partneriais;
- didinti jūrinės Europos matomumą:
 - išleisti Europos jūrų atlasą – internetinę priemonę, padedančią atkreipti dėmesį į bendrą Europos jūrų paveldą;
 - kasmet gegužės 20 d. minėti Europos jūrų dieną;
- kurti jūrų reikalų vidaus koordinavimo struktūras ir apibrėžti pakrančių regionų atsakomybę ir kompetencijos sritis.

LAIMĖJIMAI

Pagal jūrų politikos veiksmų planą imtasi kelių konkrečių veiksmų:

- Komisijos komunikatas dėl Europos jūrų ir jūrininkystės mokslinių tyrimų strategijos ([COM\(2008\)0534](#)). Jame siūlomos konkrečios priemonės ir mechanizmai, skirti jūrų ir jūrininkystės moksliniams tyrimams tobulinti;
- Komisijos komunikatas dėl jūros vėjo energijos ([COM\(2008\)0768](#)). Jame nustatyti sunkumai, kuriuos reikia įveikti norint išnaudoti Europos jūros vėjo energijos teikiamas galimybes, pabrėžiama būtinybė priimti geresnius pramoninius ir technologinius sprendimus, taikyti ES aplinkos teisės aktus remiantis tikrovišku vėjo jėgainių poveikio vertinimu, taip pat diegti pažangesnius elektros energijos tinklus, kurie suteikia galimybę užtikrinti gamybos ir paklausos pusiausvyrą ir sudaro sąlygas perduoti energiją į vartojimo centrus;
- Komisijos komunikatas dėl Europos Sąjungos jūrų transporto politikos strateginių tikslų ir rekomendacijų ([COM\(2009\)0008](#)), kuriuo skatinama saugi ir efektyvi laivyba, ir komunikatas bei veiksmų planas, kuriais siekiama sukurti Europos

jūrų transporto erdvę be kliūčių ([COM\(2009\)0010](#)), taip pat pasiūlymas dėl direktyvos dėl į Bendrijos valstybių narių uostus įplaukiantiems ir (arba) iš jų išplaukiantiems laivams taikomų pranešimo formalumų ([COM\(2009\)0011](#)). Visais šiais dokumentais siekiama sumažinti biurokratiją ir sudaryti geresnes sąlygas jūrų laivybai tarp ES uostų;

- Baltijos jūros regiono strategija ([COM\(2009\)0248](#)). Tai pirmoji išsami makroregiono lygmeniu parengta strategija ir pirmasis žingsnis siekiant įgyvendinti integruotą jūrų politiką regionų lygmeniu; ji taip pat apima 80 pavyzdinių projektų sąrašą. Visapusiškai atsižvelgdama į šią strategiją, Komisija priėmė ES tvaraus mėlynojo augimo darbotvarkę Baltijos jūros regionui (SWD(2014)0167), grindžiamą nuosekliu požiūriu į inovacijas ir didesnę tvarumą;
- Komisijos komunikatas dėl integruotos jūrų politikos formavimo siekiant geresnio Viduržemio jūros regiono valdymo ([COM\(2009\)0466](#)). Juo siekiama papildyti įvairius sektorių veiksmus, kuriuos ES propaguoja Viduržemio jūros regione;
- Komisijos komunikatas dėl integruotos jūrų politikos tarptautinio lygmens plėtojimo ([COM\(2009\)0536](#)). Papildant ankstesnes regionines iniciatyvas, jame nagrinėjama, kaip reikėtų išplėsti integruotos jūrų politikos įgyvendinimą tarptautiniu lygmeniu, ir numatoma sukurti ES sistemą, pagal kurią jūrų reikalų srityje būtų taikomas visuotinis požiūris, ir siekiama stiprinti ES vaidmenį tarptautiniuose forumuose;
- Komisijos komunikatas „Žinios apie jūrą 2020 m.“ ([COM\(2010\)0461](#)). Juo siekiama užtikrinti veiksmingesnį naudojimąsi mokslinėmis žiniomis apie Europos jūras ir vandenynus, vadovaujantis suderintu požiūriu į duomenų rinkimą ir kaupimą;
- ES Juodosios jūros strategija^[1]. Ja sukuriama taikos, demokratijos, gerovės ir stabilumo erdvė ir užtikrinamas ES energetinis saugumas;
- Komisijos komunikatas „Jūrų strategijos Atlanto vandenyno zonai kūrimas“ ([COM\(2011\)0782](#)), kuriuo siekiama skatinti kurti darbo vietas ir ekonomikos augimą Atlanto vandenyno zonoje didinant jos jūrinį potencialą. Atlanto forume buvo nustatyti prioritetiniai veiksmai pagal veiksmų planą, priimtą 2013 m. gegužės 13 d., kad būtų galima 2014–2020 m. laikotarpiu strategiškai naudoti ES struktūrinių fondų lėšas jūrų veiklos augimui skatinti;
- Komisijos komunikatas „Mėlynasis augimas. Tvaraus jūrų ir jūrininkystės sektoriaus augimo galimybės“ ([COM\(2012\)0494](#)), kuriuo pradėtos bendros iniciatyvos su valstybėmis narėmis, regionais ir visais susijusiais suinteresuotaisiais subjektais, siekiant išnaudoti mėlynosios ekonomikos potencialą;
- Reglamentas (ES) Nr. 1052/2013, kuriuo sukuriama Europos sienų stebėjimo sistema (EUROSUR), siekiant nustatyti tarpvalstybinius nusikaltimus, užkirsti jiems kelią ir kovoti su jais, taip pat užtikrinti migrantų gyvybių apsaugą;
- 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/89/ES, kuria nustatoma jūrinių teritorijų planavimo sistema, siekiant skatinti tvarų jūrų

[1]OL C 136 E, 2012 5 11, p. 81.

regionų ekonomikos augimą ir jūrų išteklių naudojimą, užtikrinant, kad tinkamas planavimas būtų visos su jūra susijusios veiklos pagrindas, kuris turėtų sudaryti sąlygas didesnei įvairios veiklos jūroje sinergijai;

- Komisijos komunikatas dėl bendros dalijimosi informacija aplinkos (COM(2014)0451), kuriuo siekiama padidinti jūrų stebėjimo veiksmingumą ir sąnaudų efektyvumą sudarant sąlygas tinkamai, saugiai ir efektyviai keistis duomenimis tarpsektoriniu ir tarpvalstybiniu mastu visoje ES. Tai apima pakrančių apsaugos tarnybas, eismo stebėjimą, aplinkos stebėjimą, taršos prevenciją, žuvininkystę, sienų kontrolę, mokesčių ir bendrosios teisėsaugos įstaigas bei karines jūrų pajėgas;
- bendras komunikatas „Integruota Europos Sąjungos Arkties politika“ (JOIN(2016)0021), kuriame daugiausia dėmesio skiriama tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimui reaguojant į klimato kaitos poveikį ir darnaus vystymosi skatinimui bei paramai jam, ypač europinėje Arkties dalyje;
- komunikatas dėl Europos Sąjungos strategijos Adrijos ir Jonijos jūrų regione (COM(2014)0357), kuriame pateikiamos nuoseklios makroregioninės strategijos sistema ir veiksmų planas siekiant reaguoti į jūrų sektoriaus problemas ir galimybes, skatinant bendradarbiavimą tarp dalyvaujančių valstybių.

EUROPOS PARLAMENTO VAIDMUO

Integruotas modelis, kuriame suderintos įvairios politikos kryptys, suteikė naujų politinių galimybių. Parlamente jūrų politikos klausimus nagrinėja keletas komitetų, nors Komisijoje siekiant užtikrinti geresnį teminės politikos koordinavimą įsteigtas Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinis direktoratas, o Taryboje už integruotą jūrų politiką atsakinga Bendrųjų reikalų ir išorės santykių taryba. Parlamentas žengė pirmąjį žingsnį sinergijos linkme ir įsteigė Jungtinę darbo grupę „Jūros, upės, salos ir pakrančių vietovės“, kuriai pirmininkauja Gesine Meissner (ALDE). Grupei priklauso 80 EP narių (atstovaujantys šešioms skirtingoms frakcijoms ir 19 valstybių narių). Jos darbas vyksta taip, kad sudaromos sąlygos imtis veiksmų horizontaliuoju lygmeniu ir tarp frakcijų.

Parlamento darbo grupę, kuri turėjo parengti pranešimo dėl Žaliosios knygos dėl integruotos jūrų politikos projektą, sudarė Transporto ir turizmo komiteto, Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto ir Žuvininkystės komiteto (du pastarieji – nuomones teikiantys susiję komitetai), taip pat Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto bei Regioninės plėtros komiteto (nuomones teikiantys komitetai) nariai. Pirmojoje (2007 m. liepos 12 d.) rezoliucijoje „Būsimoji Europos Sąjungos jūrų politika: Europos vandenynų ir jūrų vizija“^[2] pabrėžta:

- klimato kaita – didžiausias jūrų politikos uždavinys, kurį reikia spręsti mažinant iš laivų išmetamų dujų kiekį, įvertinant galimybę laivybos sektoriuje įdiegti apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą ir skatinant vartoti atsinaujinančiąją energiją;
- būtina plėtoti geresnę europinę laivybą geresniais europiniais laivais – mažinti išmetamų oro teršalų kiekį kartu didinant saugumą jūroje ir tobulinant darbuotojams skirtus socialinės teisės aktus;

[2]OL C 175 E, 2008 7 10, p. 531

- būtina įgyvendinti geresnę Europos pakrančių politiką, įskaitant Europos uostų tobulinimą, naudojantis sanglaudos politikos priemonėmis;
- tvarus pakrančių turizmas – pripažįstama aplinkos būklės esminė svarba šio sektoriaus išlikimui;
- tvari jūrų aplinka – pripažįstama būtinybė užtikrinti aplinkos apsaugą ir daugeliu atvejų poreikis aplinką atkurti;
- integruota žuvininkystės politika – tai būdas apsaugoti nedidelio masto žvejybos interesus ir išspręsti priegaudos ir jos išmetimo į jūrą problemas, taip pat pripažinti didėjančią akvakultūros socialinę ir ekonominę reikšmę;
- tinkamai ES ir valstybių narių finansuojami jūrų moksliniai tyrimai, energetika, technologijos ir inovacijos suteikia galimybę tinkamai spręsti tvarumo užtikrinimo uždavinius įsteigiant Europos jūrų mokslų konsorciumą ir telkiant žinias;
- reikia įgyvendinti bendrą jūrų politiką, siekiant sukurti bendrą Europos jūrų erdvę, padėsiančią užtikrinti ES vidaus jūrų transporto ir paslaugų vidaus rinkos integraciją.

Parlamento 2008 m. gegužės 20 d. rezoliucija dėl integruotos jūrų politikos Europos Sąjungai^[3] – atsakas į Komisijos pateiktą komunikatą šiuo klausimu, pagrįstas Transporto ir turizmo komiteto parengtu pranešimu ir Žuvininkystės ir Regioninės plėtros komitetų nuomonėmis.

Parlamentas parengė pranešimą dėl 2009 m. spalio mėn. Komisijos parengto dokumentų rinkinio, kurį sudarė su integruota jūrų politika susiję komunikatai ([COM\(2009\)0466](#), [COM\(2009\)0536](#), [COM\(2009\)0538](#) ir [COM\(2009\)0540](#)). Rengiant šį pranešimą Transporto ir turizmo komitetas buvo atsakingas komitetas, o Žuvininkystės komitetas pagal darbo su susijusiais komitetais procedūrą (Darbo tvarkos taisyklių 50 straipsnis) pateikė nuomonę. 2010 m. spalio 21 d. rezoliucijoje „Integruota jūrų politika. Padarytos pažangos vertinimas ir nauji uždaviniai“^[4] Parlamentas patvirtino savo iš esmės teigiamą integruotos jūrų politikos vertinimą.

2011 m. lapkričio 24 d., vadovaudamasis Transporto ir turizmo komiteto (už pranešimo rengimą atsakingas komitetas) rekomendacija, Parlamentas priėmė savo poziciją dėl integruotos jūrų politikos tolesnio vystymo paramos programos ([2010/0257\(COD\)](#)).

Tarybos patvirtintas pranešimas, kuris dabar yra Reglamentas (ES) Nr. 1255/2011, iki šiol yra integruotos jūrų politikos pagrindas.

Parlamentas 2013 m. liepos 2 d. priėmė rezoliuciją „Mėlynasis augimas“^[5], kuriame palankiai įvertino Komisijos komunikatą „Mėlynasis augimas. Tvaraus jūrų ir jūrininkystės sektoriaus augimo galimybės“, nurodantį jūrų ekonomikos potencialą kurti pažangų, tvarų ir integracinį augimą bei užimtumo galimybes. Šia rezoliucija siekiama atgaivinti ir remti integruotą jūrų politiką, kartu pabrėžiant, kad mėlynojo augimo strategija, kuri yra integruotos jūrų politikos dalis, bus skatinama sinergijos ir koordinuotos politikos vystymas, taip kuriant Europos pridėtinę vertę.

[3]OL C 279 E, 2009 11 19, p. 30.

[4]OL C 70 E, 2012 3 8, p. 70.

[5]OL C 75 E, 2016 2 26, p. 24.

Parlamentas savo 2014 m. balandžio 16 d. plenariniame posėdyje balsavime dėl reglamento dėl Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (EJRŽF) pritarė, kad 2014–2020 m. laikotarpiu integruotai jūrų politikai būtų skirti biudžeto asignavimai, sudarantys 5 proc. visos EJRŽF apimties (keturis kartus padidinant integruotai jūrų politikai skirtas lėšas).

2018 m. sausio 16 d. Parlamentas taip pat priėmė rezoliuciją „Tarptautinis vandenynų valdymas. Mūsų vandenynų ateities darbotvarkė atsižvelgiant į darnaus vystymosi tikslus iki 2030 m.“^[6]. Valdymas apima visą žmogaus vykdomą su jūra ir jūrininkyste susijusią veiklą, tiek tradicinio, tiek naujo pobūdžio, įskaitant žuvininkystę.

2019 m. kovo 26 d. Parlamentas priėmė savo poziciją per pirmąjį svarstymą dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl tam tikrų plastikinių gaminių poveikio aplinkai mažinimo^[7]. Vykstant perėjimui prie žiedinės ekonomikos, Parlamentas primena, kad žvejybos įrankiai, kuriuose yra plastiko, naudotojams būtina apsvarstyti pakartotinio naudojimo alternatyvas ir pakartotinio naudojimo sistemas.

2019 m. balandžio 4 d. Parlamentas priėmė savo poziciją per pirmąjį svarstymą dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl minimalaus jūrininkų rengimo^[8]. Jos tikslas – gerinti jūrų saugumo lygį ir mažinti taršą jūroje plėtojant jūrų srities mokymus ir sertifikavimą pagal tarptautines taisykles ir technologijų pažangą.

Carmen-Paz Martí
05/2019

[6]OL C 458, 2018 12 19, p. 9.

[7]P8_TA(2019)0305

[8]P8_TA(2019)0354

